

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

Електротехнічний факультет
Кафедра перекладу

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
спеціальність: 035 Філологія
освітня програма: 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша - англійська
освітній рівень: перший (бакалаврський)

Дніпро
НТУ «Дніпровська політехніка»
2021

Програма атестаційного екзамену (для студентів спеціальності 035 Філологія) /
Упорядн.: Т.Ю. Введенська, Л.В. Бердник. - Дніпро: Національний технічний
університет «Дніпровська політехніка», 2021. – 38 с.

Упорядники:

Введенська Т. Ю. – професор, кандидат філологічних наук

Бердник Л. В. – доцент, кандидат філологічних наук

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 035 Філологія
(протокол № 1 від 31.08.2021).

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1.МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ.....	4
2.ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ І УМІНЬ,ЩО МАЮТЬ ПРОДЕМОНСТРУВАТИ СТУДЕНТИ ПІД ЧАС АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ.....	5
3.СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ. ПАРАМЕТРИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	5
4. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ ТА ОЦІНОК ЗА ПИСЬМОВІ РОБОТИ.....	9
5.МОДУЛІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВУ АТЕСТАЦІЮ.....	10
6.СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ЛІНГВІСТИКИ, ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА.....	12
ДОДАТОК 1 ПРИКЛАДИ РЕЧЕНЬ ДЛЯ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ.....	14
ДОДАТОК 2 ОBOB'ЯЗКОВИЙ СЛОВНИК-МІНІМУМ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ З НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	15
ДОДАТОК 3 ЗРАЗКИ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БИЛЕТІВ ТА ВІДПОВІДЕЙ ДО НИХ.....	30
ДОДАТОК 5 ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ.....	37

ПЕРЕДМОВА

Запропоновані методичні матеріали призначені для підготовки до атестаційного екзамену здобувачів вищої освіти кафедри перекладу НТУ «Дніпровська політехніка» (освітній рівень “Перший (бакалаврський)”, спеціальність 035 Філологія, ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська). Екзамен спрямований на виявлення практичної та теоретичної підготовки бакалавра філологічної освіти до виконання освітніх задач, встановлених *Освітньо-професійною програмою*.

Перевіряється сформованість таких компетентностей: ЗК-1-13; СК- 1-15. Встановлюється досягнення таких програмних результатів навчання: ПРН-1,2,7,8,10-12, 14-17.

На екзамені студенти повинні продемонструвати:

- знання актуальних проблем теорії мови та підходів до аналізу мовних явищ у процесі перекладу;

- уміння визначати відповідні мовні явища, здійснювати їх систематизацію та інтерпретацію, виходячи із загальних закономірностей мови оригіналу та мови перекладу;

- комунікативну компетенцію, тобто володіння способами формулювання думок відповідною мовою, способами реалізації мовної норми в різних видах мовленнєвої діяльності;

- уміння та навички використовувати науково-технічний словник в обсязі програмних вимог та вживати їх в усній і письмовій формі в рецептивних та продуктивних видах мовленнєвої діяльності;

- володіння професійними перекладацькими вміннями: під час відтворення тексту оригіналу засобами іншої мови уникати буквалізмів та довільного перекладу, долати неперекладність певних граматичних категорій, конструкцій, слів-реалій, усталених словосполучень та ідіом;

- здатність реалізувати здобуті знання, сформовані професійні навички та вміння під час перекладацької діяльності.

Зазначені компетентності та результати навчання визначають готовність бакалавра до вирішення професійних завдань, які сприяють його конкурентоспроможності на ринку праці та продовженню навчання в магістратурі.

Програма містить перелік основних розділів дисциплін, що виносяться на екзамен, і список рекомендованої літератури й доводиться до відома студентів не менш, ніж за шість місяців до початку атестаційного екзамену.

У програмі викладено мету і завдання атестаційного екзамену. Подаються вимоги щодо кінцевих знань та вмінь; порядок допущення до іспиту та його структура, зміст, параметри та критерії оцінювання письмової та усної частин іспиту; критерії комплексної оцінки за результатами усних та письмових відповідей; процедура проведення атестації здобувачів вищої освіти в умовах карантину; список основної та додаткової рекомендованої літератури з теоретичних та практичних дисциплін, що вивчались протягом усього терміну навчання. Додатки містять зразки екзаменаційних білетів, теоретичних та практичних тестових завдань; приклади варіантів відповіді; приклади речень для усного перекладу з англійської на

українську мову/з української на англійську мову; обов'язковий словник-мінімум для перевірки знань з науково-технічної лексики.

Згідно Положенню про організацію атестації здобувачів вищої освіти НТУ «Дніпровська політехніка» атестаційний екзамен проводиться екзаменаційною комісією відповідно до вимог стандарту вищої освіти та освітньої програми першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю «Філологія» після виконання студентом навчального плану. Атестацію орієнтовано на діагностику рівня теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за спеціальністю та спеціалізацією.

Для проведення атестаційного екзамену організовується екзаменаційна комісія у складі голови та екзаменаторів (членів) комісії. Екзаменаційна комісія створюється як єдина для усіх форм навчання з кожної спеціальності (напрямку) на навчальний рік.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Мета атестаційного екзамену – перевірити і оцінити рівень навчально-методичної, науково-теоретичної та практичної підготовки випускників.

Завдання:

- розвинути у студентів навички та вміння знаходити й аналізувати лексико-семантичні, граматичні та стилістичні особливості в англійському та українському тексті з перекладацької точки зору;
- розвинути вміння виконувати аналітичний, варіативний пошук, аналіз результатів перекладу;
- визначити ступінь сформованості лінгвістичної, мовленнєвої, комунікативної, лінгвокраїнознавчої та професійної компетентностей студентів.

2. ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ І УМІНЬ, ЩО МАЮТЬ ПРОДЕМОНСТРУВАТИ СТУДЕНТИ ПІД ЧАС АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзамен має на меті перевірку і оцінку мовної, комунікативної та перекладацької компетенції студентів, наявності у них знань з основ теорії англійської філології та перекладу, а саме перекладознавчих, лексикологічних, граматичних і стилістичних аспектів перекладу, та вмінь реалізувати ці знання при здійсненні перекладу в усному/писемному двосторонньому перекладі (практичні аспекти перекладу), оскільки ці види роботи складають основу майбутньої професійної діяльності здобувачів вищої освіти.

На атестаційному іспиті студенти-випускники повинні продемонструвати загально-лінгвістичну та професійну перекладацьку компетенції для забезпечення адекватності перекладу, вільне володіння навичками та вміннями перекладацького аналізу тексту, а також перекладу з англійської мови на українську та з української мови на англійську на базі лексичного тематичного мінімуму, передбаченого програмними вимогами.

Випускники кафедри перекладу НТУ «ДП» повинні володіти орфоепічною, лексичною, граматичною та стилістичною нормами першої іноземної та української мов, вміти правильно реалізовувати ці норми в різних видах мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях, володіти практичними знаннями, навичками та вміннями, необхідними для роботи перекладача письмового тексту або тлумача, який здійснює двосторонній послідовний переклад.

Головною вимогою атестаційного іспиту до рівня теоретичних та практичних знань студентів є володіння ними сукупністю сучасних наукових підходів щодо здійснення перекладу. Відповідь студента-випускника з теоретичних та практичних аспектів перекладу повинна підтвердити достатньо повне знання сучасного стану перекладознавства, загальної проблематики мовознавства, яке має відношення до процесу перекладу. Відповідаючи на письмові питання з практичних аспектів перекладознавства, студент повинен повністю розкрити його зміст, показати своє вміння визначати, систематизувати та аналізувати відповідні мовні явища, які впливають на процес перекладу, а також наводити відповідні приклади.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ. ПАРАМЕТРИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Письмова частина державного іспиту

А. Теоретичне питання – тестове питання закритого типу з одного із розділів курсів: Порівняльна лексикологія англійської та української мов; Порівняльна граматики англійської та української мов; Порівняльна стилістика англійської та української мов.

Термін виконання – 1 академічна година.

Б. Практичне питання – тестове питання відкритого типу з одного із розділів курсів: Порівняльна лексикологія англійської та української мов; Порівняльна граматики англійської та української мов; Порівняльна стилістика англійської та української мов; Практика перекладу з англійської на українську мову.

Термін виконання – 1 академічна година.

В. Усний переклад науково-технічного тексту/речень з аркуша (без словника)

Обсяг англійського/україномовного тексту – 1500 слів / 5-10 речень

Письмова частина іспиту виконується всіма студентами випускних груп і перевіряється комісією, склад якої затверджується випускаючою кафедрою. Результати письмової частини іспиту оформлюються відповідними документами з атестації студентів. Студенти, які одержали незадовільні оцінки за письмову частину роботи, допускаються до складання усної частини державного іспиту, але оцінка, отримана за письмову частину, обов'язково враховується при остаточному оцінюванні відповіді студента на державному іспиті.

Параметри та критерії оцінювання письмової частини державного іспиту

А. Теоретичні питання

Параметри оцінювання:

- зміст, інформативність;
- організація тексту, його когезія та когерентність;
- різноманітність і варіативність селекції лексичних і граматичних одиниць;
- лексична, граматична, орфографічна, пунктуаційна коректність;
- стилістична відповідність мовних засобів.

Критерії оцінювання

Кожне **теоретичне** тестове завдання білета оцінюється 1 балом

Всього 20 тестових завдань (максимум 20 балів):

- 0 – вибір варіанта відповіді помилковий або обрано більш одного варіанта відповіді;
1 – обраний правильний варіант відповіді.

Б. Практичні питання

Кожне **практичне** завдання білета оцінюється максимум 5 балами. **Всього 6 практичних завдань (максимум 30 балів).**

Практичне завдання *відкритого типу* передбачає **визначення/перекладу** студентом мовної одиниці (або явища) -1 бал, наведення відповідного **пояснення** щодо її (його) дефініції - 2 бала, наведення відповідного **власного прикладу** -2 бала. Для оцінювання відповіді на практичні питання за п'ятибальною системою пропонуються наступні критерії:

- 0 – на питання не було дано відповіді або відповідь була не по суті питання;
- 1 – визначення/переклад студентом мовної одиниці (або явища) цілком відповідає поставленому питанню;
- 2-3 – наведення відповідного пояснення щодо її (його) дефініції (залежно від повноти відповіді: 1 бал - якщо відповідь в основному відбиває суть питання, але допущено декілька неточностей або частина її не відповідає суті питання, або ж відповідь носить схематичний характер без необхідних пояснень; 2 бали - відповідь цілком відповідає поставленому питанню);
- 4-5 – наведення відповідного власного прикладу (1 бал - наведені приклади відповідають суті питання, але допущена незначна неточність, наприклад, орфографічні, пунктуаційні помилки; 2 бали – наведені приклади цілком відповідають суті питання).

Таким чином, письмові тестова (А) та практична (Б) частини екзамену оцінюються максимум 50 балами.

3.2. Усна частина державного іспиту

Студенти мають здійснити усний послідовний переклад речень з української на англійську мову/ з англійської на українську мову за тематикою, що вивчалася протягом курсу. Кожне завдання має складатися з 10 речень для послідовного перекладу.

В. Зміст усного питання

Завдання практичного характеру призначено для перевірки вмінь та навичок студентів точно перекладати слова, словосполучення та окремі речення науково-технічного характеру з англійської на українську/ з української на англійську мови. Речення для перекладу охоплюють різноманітну тематику: комп'ютерні технології, робототехніка, електроніка, енергетика, електротехніка, автоматизація виробництва, космічні дослідження, мультимедіа, технологічні розробки в галузі медицини, гірництво тощо. Усна відповідь записується на електронні носії, щоб забезпечити можливість перевірки під час апеляції (за вимогою здобувача).

Параметри оцінювання:

- зміст, інформативність;
- організація тексту/речення, його когезія та когерентність;
- різноманітність і варіативність селекції лексичних і граматичних одиниць;
- лексична, граматична, орфоепічна коректність;
- стилістична відповідність мовних засобів.

Критерії оцінювання:

„відмінно” (45-50 б.):

студент вичерпно і повністю засвоїв теоретичний матеріал курсу усного перекладу та вільно застосовує на практиці набуті знання та практичні навички; студент демонструє вміння вірного (допускає 1-3 незначні помилки) перекладу незнайомого тексту/речень з української на іноземну мову або навпаки;

„добре ” (37-44 б.):

студент добре володіє теоретичними знаннями та без суттєвих труднощів застосовує на практиці набуті знання та практичні навички; студент демонструє вміння загалом вірного перекладу “з аркуша” незнайомого письмового тексту/речень з української на іноземну мову або навпаки, але допускає 4-5 незначних помилок, які суттєво не змінюють зміст;

„задовільно” (30-36 б.):

студент має певні прогалини у теоретичних знаннях із курсу усного перекладу, що спричиняє труднощі у застосуванні на практиці набутих навичок; студент демонструє навички задовільного перекладу незнайомого письмового тексту/речень з української на іноземну мову або навпаки, тобто допускає пропуски

та відхилення від змісту оригіналу, граматичні та стилістичні помилки (від 6 до 10 помилок);

„незадовільно” (0-29 б.):

прогалини у теоретичних знаннях курсу усного перекладу не дозволяють адекватно тлумачити інформацію; студент демонструє навички незадовільного перекладу незнайомого письмового тексту/речень з української на іноземну мову або навпаки, тобто допускає багато пропусків та відхилень від змісту оригіналу, граматичні та стилістичні помилки, що спотворюють зміст тексту оригіналу.

4. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ ТА ОЦІНОК ЗА ПИСЬМОВІ РОБОТИ

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді комплексного оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу та реалізується шляхом визначення середньозваженого балу за результатами письмової роботи та усної відповіді.

Сумарна оцінка за письмову частину атестаційного іспиту визначається як середньозважений бал (макс. 50 балів) за результатами виконання усіх завдань (теоретичних та практичних) письмової роботи.

Сумарна оцінка за усну частину атестаційного іспиту визначається як середньозважений бал за результатами усного послідовного перекладу (макс. 50 балів).

Таким чином, комплексної оцінка за атестаційний іспит визначається згідно *шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»*

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

5.МОДУЛІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВУ АТЕСТАЦІЮ

ПРН ОП	Дисципліни або змістові модулі
<p>ПРН1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.</p> <p>ПРН2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати</p> <p>ПРН7 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.</p> <p>ПРН8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності</p> <p>ПРН 10 Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПРН11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами</p> <p>ПРН 12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють</p> <p>ПРН14 Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.</p> <p>ПРН15 Здійснювати лінгвістичний,</p>	<p>1 Порівняльна лексикологія англійської та української мов</p> <p>1.1 Теоретичні основи порівняльної лексикології</p> <p>1.2 Семантична структура слова</p> <p>1.3 Семантична класифікація слів в англійській та українській мові</p> <p>1.4 Класифікація лексичного складу англійської та української мов за походженням</p>
	<p>2 Порівняльна стилістика англійської та української мов</p> <p>2.1 Стилiстична характеристика функціонального стилю як цілого та її відтворення при перекладі</p> <p>2.2 Засоби передавання в обох мовах стилістичного забарвлення слів.</p> <p>2.3 Передача в перекладі лексичних засобів та синтаксичних фігур.</p> <p>2.4 Передача композиційних особливостей тексту та порівняння стилістичних функцій засобів словотвору</p>
	<p>3 Порівняльна грамати́ка англійської та української мов</p> <p>3.1 Ізоморфізм та аломорфізм типологічних властивостей повнозначних частин мови</p> <p>3.2 Контрастивний аналіз службових частин мови</p> <p>3.3 Типи синтаксичних відносин на рівні словосполучень.</p> <p>3.4 Синтаксис(прості речення, складні речення) та граматичні трансформації.</p>
	<p>4 Теорія перекладу</p> <p>4.1 Специфіка оригіналу : оригінал як текст (типи тексту) та оригінал як процес (його інтерпретація)</p> <p>4.2 Перекладацькі трансформації</p> <p>4.3 Переклад слів-реалій, назв та аббревіатур</p> <p>4.4 Переклад як творчість: моделі, засоби, рівні, одиниці та прийоми перекладу</p>
<p>ПРН15 Здійснювати лінгвістичний,</p>	<p>5 Практичні аспекти перекладу</p>

<p>літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів</p> <p>ПРН16 Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>ПРН17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання</p>	<p>5.1 Лексичні труднощі.</p> <p>5.2 Граматичні труднощі.</p> <p>5.3 Термінологічні труднощі</p> <p>5.4 Жанрово-стилістичні труднощі</p>
--	--

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ЛІНГВІСТИКИ, ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Базова

1. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія української та англійської мов. Вінниця: Нова книга, 2003. 230с.
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Підручник з перекладознавства: підруч. для студ. вищ. навч. заклад. Вінниця: Нова Книга, 2013. 304 с.
3. Валігура О.Р., Борецька О.Ю. Стилїстика англійської мови. A Guide to English Stylistics. Тернопіль: Лібра Терра, 2009. 200 с.
4. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилїстика англійської та української мов. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. 224 с.
5. Єфімов Л.П., Ясінецька О.А. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз. Учбово-методичний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2004. 240 с.
6. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилїстичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
6. Квеселевич Д.І., Сасіна В.П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови : Навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2001. 117 с.
7. Кияк Т.Р., Огуй О.Д., Науменко А.М. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
8. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2004. 464 с.
9. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства: Підручник. Вінниця: Нова книга, 2008. 512 с.
10. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2003. 448 с.
11. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. 368 с.
12. Кухаренко В. А. Практикум з стилїстики англійської мови: Підручник. Вінниця: Нова книга, 2000. 160 с.
13. Мацько Л.І., Сидоренко О. М. Стилїстика української мови. К.: Вища школа, 2003. 461 с.
14. Мірам Г.Е., Дайнеко В. В., Тарануха Л.А., Грищенко М. В., Гон О.М. Основи перекладу. Курс лекцій з теорії та практики перекладу для факультетів та інститутів міжнародних відносин. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 240 с.
15. Ніколенко А.Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика. Вінниця : Нова книга, 2007. 528 с.
16. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови: Підручник. 3-тє вид. Тернопіль: Навчальна книга, 2000. 248 с.
17. Тіменко І.В. Курс лекцій з курсу „Стилїстика англійської мови”. К.: КиМУ, 2003. 78 с.
18. Тіменко І.В. Практикум із стилїстики англійської мови та порівняльної стилїстики англійської та української мов. К.: КиМУ, 2002. 53 с.
19. Bussmann H. Routledge Dictionary of Language and Linguistics. L., N.Y. : Routledge, 2006. 1335 p.

20. Ganetska L. V. Lexi-Maker: Modern English Lexicology in Tables, Figures and Exercises. К. : Ленвіт, 2004. 96 с.

Допоміжна

1. Безкровна Л.М. Шлях від аналітичного читання до аналітичного письма. Київ: Скарби, 2004. 248 с.
2. Гнатюк Н.Г., Некряч Т.Є. 100 Key Terms of Stylistics. К.: КНУ, 2002. 83 с.
3. Калита, А. А. Англійське ділове мовлення (англ. мовою) [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів вищих технічних навчальних закладів / Guide to Business Communication in English. Київ : ДЕТУТ, 2008. 252 с.
4. Комиссаров В.Н. Теория перевода. М., 1990. 253 с.

Довідкова література

1. *Англо-український словник: у 2-х т. / Уклад.: М.І.Балла. Київ: Освіта, 1996. 752/712 с.*
2. *Баранцев К.Т. Англо-український фразеологічний словник. Київ: Знання, 2005. 1056 с.*
3. *Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ, Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002. 1440 с.*

ДОДАТОК 1

ПРИКЛАДИ РЕЧЕНЬ ДЛЯ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Виконайте усний переклад речень з англійської мови на українську

1. Hydrochemistry can be subdivided into marine, or ocean hydrochemistry and hydrochemistry of inland waters.
2. The system of generalized transport equations for ions and molecules in the electrolyte solution has been obtained
3. The following list includes the dates and sites of activity of some of the scientists named in the text.
4. The skin is the cover of the body and forms its outer surface.
5. The steel frame structure was developed in Chicago.

Виконайте усний переклад речень з англійської мови на українську

1. Адаптивне управління є домінуючою філософією управління для зменшення біофізичних коливань у природних екосистемах.
2. Нехай речовина мембрани є ізолятором та займає об'єм V_2 і нехай фільтрат займає об'єм V_3 .
3. «Послідовність» означає «функція, область визначення якої – множина натуральних чисел».
4. Швидкість току рідини зростає із збільшенням різниці тисків та падає зі збільшенням опору судин.
5. Залізо, лите чи коване, стійке до цієї корозії.

ДОДАТОК 2

**ОБОВ'ЯЗКОВИЙ СЛОВНИК-МІНІМУМ
ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ З НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ**

oscillations	коливання
differential equations	диференціальні рівняння
numerical methods	цифрові методи
tissues	тканини
coupling	спарювання
generate	створювати, породжувати
dynamics	динаміка, рушійні сили
nonlinear dynamics	динаміка нелінійних структур
coupled systems	сполучені систем
emergence	виникнення
coherent dynamics	послідовні рушійні сили
to develop algorithms	розробляти алгоритми
synchronized	синхронізований
fluxonics	флюксоніка
motion	рух
flux	потік
quanta	квантовий
superconductor	надпровідник
trapped magnetic flux	затриманий магнітний потік
vortex motion	вихровий рух
nanostructured	нано-структурований
quantised magnetic flux	квантований магнітний потік
vortex	вихор
ratchets effect	ефект храповика
boundary conditions	межові умови
order parameter	параметр послідовності
quantum mechanical systems	квантові механічні системи
equations	рівняння
critical parameters	основні параметри
computing	обробка даних
comprehensive understanding	вичерпне розуміння
spatial scale	просторові ступені
temporal scale	часові ступені
under analysis	такий, що аналізується
analogous	подібний
spatio-temporal	просторово-часовий
non-linear dynamics	нелінійна динаміка
cell	клітина
habitable	придатний до життя
inhabited	заселений
habitability	заселеність
in terms of	з точки зору
core	ядро
mantle	мантія

metabolise	метаболізувати
evolve	еволюціонувати
plateau	плато
soil organic matter	грунтова органічна речовина
terrestrial	наземний
soluble	розчинний
amino acid	аміно кислота
lignin polymers	лігнінові полімери
labile starch	нестійкій крохмаль
recalcitrant tannin structures	стійкі танінові структури
hydrophilic sugars	гідрофільні цукри
hydrophobic alkanes	гідрофобні парафіни
undergo abiotic reactions	зазнавати абіотичних реакцій
adsorb	адсорбувати
microbial amino sugars	мікробні аміно цукри
phospholipid fatty acids	фосфоліпідні жирні кислоти
compounds	сполучення
multiple	складний
non-biotic	небіотичний
molecular composition	молекулярний склад
forefront	в центрі
sampling	відбір проб
monitoring	контроль
sensors	датчики
robotics	робототехніка
extraterrestrial	позаземний
societal	суспільний
d.h.w. (domestic hot water)	побутова гаряча вода (пгв)
encompass	включати, забезпечувати
conventional	звичайний
distance range	діапазон відстані
computer card	перфокарта
interface card	інтерфейсна карта
high-level interface	інтерфейс високого рівня
low-level interface	інтерфейс низького рівня
circuit design	проектування, розробка схем
digital outputs	цифрові пристрої
to indicate temperature within a range	показувати коливання температури
diversity	різноманітність
electronic design	проектування, розробка електронних
пристроїв	
board	плата
windsock	ветровий конус
Fleet Command HQ	Штаб-квартира командування воєнно-

unique features	морського флоту
CCTV (closed circuit television)	унікальні характеристики
backup generator	замкнута система відеоспостереження,
Uninterrupted Power Supply (UPS)	резервний генератор
ACS Colour graphics	Джерело безперебійного живлення (ДБЖ)
supply fan failure and dirty filter	програмний пакет ACS Colour graphics
alarms	сигналізації приточного вентилятора за умовчанням та пильового фільтру
query processing strategies	стратегії обробки запитів
tiling and workload partitioning approaches	методи розподілення за завантаженням та фрагментуванням
tile	елемент фіксованого зображення, мозаїка,
фрагмент	порція даних, учасок пам'яті
data chunk	локальні данні
local chunk	периферійні данні
remote chunk	данні ввода-вивода
input or output chunk	фантомні данні
ghost chunk	крива заповнення гільбертова простору
Hilbert space-filling curve	стратегія повного відтворення даних
fully replicated accumulator strategy	процесор бази даних, пост процесор
back-end processor	фаза локального відтворення
local reduction phase	фаза глобального об'єднання
global combine phase	стратегія часткового відтворення даних
sparingly replicated accumulator strategy	фаза ініціалізації
initialization phase	стратегія розподілу даних
distributed accumulator strategy	відмова, недопуск
expulsion	непереносимість
intolerance	розчин
solution	вводити ректально
to administrate rectally	первинна партія
initial lot	військові бази
installations	ланцюг постачання
supply chain	наскрізний
end-to-end	імітація, моделювання
simulation	міжвузловий
internodal	домішки пестицидів
pesticide residues	речовина, яка виявляється під час
analyte	розчинник
аналізу, аналіт	хронометраж, синхронізація у часі
solvent	багатомодальний інтерфейс
timing	багатомодальній текстовий редактор
multimodal interface	
multimodal text editor	

	(сама аббревіатура MEDITOR не перекладається)
temporal proximity	тимчасова наближеність
speech synthesiser	синтезатор мовлення
control framework	основний критерій
control point	контрольна точка
laying-out	розподілення географічних розміщень
company supervisor	керівник групи
Internet Gateway Model	модель Інтернет-порта
packet-switching network	мережа з пакетною комунікацією; мержа з комутацією пакетів
Internet Protocol	Інтернет-протокол, протокол взаємодії мереж
Internet Control Message Protocol	протокол керуючих повідомлень в Інтернеті
Exterior Gateway Protocol	зовнішній протокол шлюзу
interior gateway protocol	внутрішній протокол шлюзу
datagram	дейтаграма (пакет з адресом доставки через мережу)
multiple-processor devices	багатопроцесорні пристрої
NSF	Національний науковий фонд США
generating set	електрогенератор
rating label	паспортна табличка
output rating	характеристики виходу
rating type	тип вихідної потужності
stroke spark ignition type	іскровий запалювач
drip-proof	краплестійкий
POD	перехідний пристрій
kit	комплект
Human Computer Interaction	взаємодія «людина-комп'ютер»
abstract and package input and output devices	пристрої для вводу та вивода пакетних абстрактних даних
baud	бод (одиниця швидкості передачі даних)
communication bus	комунікаційна шина, канал зв'язку
the location of mineral deposits	розташування корисних копалин
the horizons and extent	протяжність
subsoil and strata	нижній шар ґрунту та гірської породи
highly sensitive scientific instrument	високочутливі наукові пристрої
magnetic permeability	магнетна проникність (порід)
surveying instruments	пристрої для проведення маркшейдерських робіт
prospecting of hidden mineral deposits	розвідка нерозвіданих родовищ
beneath the surface of the earth	під ґрунтом
the ore deposits	родовища руди

surrounding wall rock	бокова порода, що оточує
to be subjected to weathering	знавати вивітрювання
the measuring instrument	вимірювальний пристрій
radiometric surveys	радиометричне знімання
subsequent analyses of signals	наступні аналізи сигналів
remote sensing	телеметрія
advance	посування (вибою)
in advance	з випередженням
bank	схил, уступ
bank height	висота уступу
belt conveyer hopper	завантажувальна лійка конвеєру
boom	стріла екскаваторна, зводова
bucket	екскаваторний ківш, черпак, цебер
capital investment	капіталовкладення
continuous bucket excavator	багаточерпаковий екскаватор
crowding action	черпання, напірна дія
dipper	екскаваторний ківш, черпак
discharge	розвантажувати, вивантажувати
highwall	схил, укіс уступу
locomotive crane and bucket	пересувний звід
shovel reach	радіус дії механічної лопати
steel frame-and-boom dragline	драглайн зі сталевією стрілою у вигляді ферми
swing	поворот, поверт
boom swing	поворот стріли
a bench height	висота уступу (в кар'єрі)
adjacent	суміжний, прилеглий; близький
apron	сталевий лотік
crib	коштрове кріплення
goaf	простір, що обрушився
gob	пуста порода; вибраний простір
jack	домкратний стояк; домкрат
kerf	заруб, зарубка; зарубна шпара
packwall	породна стінка; бутова стінка
seepage	просочування
slot	шпара, гара; заруб
stowing	закладання (відпрацьованого простору
	порожньою породою)
undercutting	підрубвання; вироблення нижнього зарубу
boom type heading machine	прохідницький комбайн зі стрілою
continuous miner	гірничий (фронтальної дії) комбайн для
	потоків робіт
cutter-loader	гірничий комбайн; врубо-навантажувальна
	машина
heading machine	прохідницький комбайн
narrow-web	вузькозахоплювальний (про комбайн)

plough	вугільний струг
power-loader	навантажувальна машина; механічний навантажувач
shearer	очисний комбайн
tunnelling machine	прохідницький комбайн
wide-web	широкозахопний (про комбайн)
apron conveyer	пластинчастий конвеєр
armoured conveyer	важкий скребковий вибійний конвеєр
drag conveyer	скребковий конвеєр
face conveyer	вибійний конвеєр
flight conveyer	скребковий конвеєр
gate conveyer	штрековий конвеєр
trunk conveyer	магістральний конвеєр
continuous (longwall) mining	система розробки довгими стовпами (лавами)
longwall advancing	вибирання лавами прямим ходом
longwall advancing on strike	вибирання лавами за простяганням
longwall advancing to the rise	вибирання лавами за підняттям
longwall retreating	вибирання лавами зворотнім ходом
longwall retreating on strike	вибирання лавами за простяганням
longwall retreating to the rise	вибирання зворотнім ходом за підняттям
pillar mining method	спосіб розробки із залишання ціликів
room-and-pillar mining method	камерно- стовпова система розробки
longwall	безперевна суцільна система розробки
shield mining method	щитова система розробки
slicing method of mining	шарова система розробки
twin entry method of mining	система розробки спареними штреками
the sedimentary rock	осадова порода
shale	сланець
sandstone	піщаник
the access to the seam	доступ до пласту
shaft	штольня, штрек
main entries	головні відкотні штреки
from the shaft pillar to the boundaries	від навколостовбурного цілика до границь (шахтного поля)
undercutting	підрубвання
blasting	висаджування
powered roof supports	механізоване кріплення
hydraulic jacks	гідравлічний домкрат
goaf area	обвалений простір
a pillar of coal	цілик (вугілля)
adjacent rooms	суміжні камери
crosscuts	квершлаг

at a floor level	на рівні підшви (пласта)
holes are fired	висаджувати шпури
haulage to the shaft	відкатка, відкочування
to cast aside the overburden	відкидати породу в сторону
to expose the seam of coal	оголювати пласт вугілля
to revegetate the area	культивувати місцевість (після завершення відкритих робіт)
to loosen hard bands of overburden	підпушувати тверді шари нанесень
to facilitate the action of excavators	полегшити роботу екскаваторів
to mine steeply dipping lodes	розроблювати поклади, які круто падають
to develop the ore body with a series of benches	розроблювати родовище руди низкою уступів
to cease open cut work	припинити розробку родовища відкритим засобом
disseminated or replacement deposits	родовища вкраплених руд і поклади метасоматичного типу
stope	очисний вибій; безперервний вибій
stoping	очисні роботи
terrain	грунт, підшва; гірська порода, місцевість
to provide space for the broken ore	забезпечити простір для відбитої руди
the exposed hanging wall	висячий бік, покрівля
the foot wall	лежачий бік, підшва виробки
transport vehicles	транспортні засоби
a source of hazard	джерело небезпеки
the crushing plant	роздрібнювальний пристрій
quarrying(surface mining operation)	розробка родовища відкритим засобом
mechanical scrapping and loading	скреперне вантаження
cleat	шаруватість; кліваж
entry	штрек; відкотна горизонтальна виробка
layout	планування, розміщення; схема організації робіт
open up	розкривати родовище
outcrop	виходити на поверхню (про пласти); оголення порід
raise	піднятковий вибій
ripping	підривання покрівлі, підпушування, осідання
contamination	забруднення
crab bucket	грейферний ківш, грейфер
bucket-type rock loader	навантажувач ковшового типу
trunk roadway	магістральний штрек
simulation	моделювання
scheduling	графік руху
monitoring	контроль
reclamation	рекультивация

enclosing rocks	уміщуючі породи
approaches	під'їзні шляхи
on completion	по завершенню
prior to delivery to the mill –	до відправки на збагачувальну фабрику
auger	спіральный, або шнековый бур; свердло; шнек
cap	капсуль-детонатор
fuse	детонатор; електрозапальник
muck	відбита порода (руда)
percussion drilling	ударне буріння
rig	бурова установка, свердловий верстат
chute	жолоб, спуск; люк, схил
chute gate	люковый закрив
collar	устя копальневого стовбуру, устя шпуру або свердловини
host rock	уміщуюча порода
fen	вентилятор; лопать; лопатка
friable	крихкий, слабкийй (про покрівлю)
head frame	копальневий капар
hoist	піднімати (вгору), тягнути
level	поверх, рівень, горизонт; висота поверху
level drift mode of occurrence	умови залягання
ore bin	рудний бункер
shift	зміна (група робітників)
stock	шток
stranded steel wire rope	звита дротяна сталева линва
to shift	зміщувати(-ся), зсувати(-ся)
block caving	система поверхового осідання
cut-and-fill stopping	система шарового виєму із закладенням (без кріплення)
shrinkage stoping	система розробки з магазинірованням
sublevel caving	система підповерхового осідання
sublevel stoping	система підповерхового виєму
capping	покриваючи породи
cave (in)	обрушуватися; обрушуватися у виробіток
draw выпускають руду; (off)	вибивати кріплення
headroom	висота виробки (від підошви до покрівлі)

exposed to light	під впливом світла
"mild" steel	низьковуглецева сталь
	«Послідовність» означає
“Sequence” means “function whose domain is the set of natural numbers.”	«функція, область визначення якої – множина натуральних чисел»
1 percent availability	1% користі
adaptive management	адаптивний менеджмент
additional fertilizer	додаткове добриво
adjacent layer	сусідній шар
aeration	аерація
aerobic bacteria	аеробні бактерії
aggressive towards iron	агресивний до заліза
algae	водорості
allied	пов’язана
alloys of metals	сплави металів
alveoli	альвеоли
ammonia	аміак
an abrupt halt	раптова зупинка, завершення
antibody	антитіло
antigen	антиген
artificial eutrophication	штучна евтрофікація
autonomic nervous system	вегетативна нервова система
averaged quantities	середні величини
ballast	баласт
Basel, Switzerland	Базель, Швейцарія
better-quality fuel	пальне вищої якості
biophysical uncertainty	біофізична змінність
broken stone	щебень
calcitonin	кальцитонін
capillary network	капілярна сітка
carbon dioxide	вуглекислота
carbonaceous rocks	карбонатні породи
cast iron	чавун
cavities	порожнини, западини
charge separation	розділення зарядів
chemically pure substance	хімічно чиста речовина
chemistry of ground waters	хімія ґрунтових вод
chemistry of soil water	хімія ґрунтових вод
coal-fired power plant	електростанція на вугіллі
combustion of nutrients	окислення поживних речовин
completely frictionless	повністю безтеревий
concrete base	бетонна основа
conditions of self-consistency	умови самодостатності
conductor	провідники

connective tissue	з'єднувальна тканина
conversion apparatus	конверсійний пристрій
convert	перетворювати
corollary	висновок; результат; наслідок
corresponding phases	відповідні фази
corrosion	корозія
cover of the body	покров тіла
crossties	шпали
dampness	вологість
dates and sites of activity	дати та напрямки діяльності
degree centigrade Celsius	стоградусна шкала Цельсія
density	щільність, густина
density of population	щільність популяції
dielectric properties	діелектричні властивості
diesel locomotive	тепловоз
diffusion-viscous dissipative correlations	дифузно-в'язкі дисипаційні співвідношення
direct current	постійний струм
disaccharides	дисахариди
discontinuity	уривчастість
dissipative correlations	дисипативні співвідношення
dissipative effects	дисипативні наслідки
drilling down	проникнення вглиб
dynamics of multiphase systems	динаміка багатофазових систем
dynamo	динамо
Earth crust	земна кора
ecosystem state	стан екосистеми
electrolyte	електроліт
electrolyte solution	розчин електроліту
electromagnetic fields	електромагнітні поля
electromagnetic interactions	електромагнітні взаємодії
electromagnetically governed processes	дифузні процеси, що керуються автоматично
elevated lines	надземні лінії
embryo	ембріон
engine	двигун
enteric nervous system	черевна нервова система
epidermis	епідерміс
epithelium	епітелій
eponyms	епоніми
equilibrium	рівновага
erythrocytes	еритроцити
especially prone to rust	особливо схильний до іржавіння
exajoule	екзоджоуль
excess of free ions	надлишок вільних іонів
expended	витрачений

exponential growth	експоненціальний ріст
expressed explicitly	виражені явно
extracting roots	добування коренів
fabrication	виробництво
falling light	світло, що падає
fat-soluble vitamins	жиророзчинні вітаміни
ferric form	тривалентна форма заліза
Ferric salts	солі тривалентного заліза
ferrous form	двовалентна форма заліза
film of rust	шар іржі
filtrate	фільтрат
forking	обробка вилами
fraction of Ca	частка кальцію
fracturing the subsurface rock	розлом поверхневої породи
frequency of train running	частота руху поїздів
friction	тертя
furnace	піч, горно
galvanizing	гальванізація
gas exchange	газообмін
gastrointestinal tract	шлунково-кишковий тракт
general polarization of the system	загальна поляризація системи
geothermal facility	геотермальна установка
geothermal power system	геотермальна енергосистема
germanium	германій
Gigawatt	гігаватт
gravel	гравій
grid system	гратчаста система
ground based lines	лінії нижньої опори
harvesting	збирання, отримання
heat and chemical energy	теплова та хімічна енергія
heat motion	тепловий рух
heated bedrock	нагрітий бедрок
heavy load conditions	умови значного навантаження
hemisphere	півкуля
high – voltage transmission lines	високовольтні лінії
Hilbert space	електропередач
homogeneous equation sole solution	гілбертовий простір
homogeneous structural material	єдине рішення гомогенного рівняння
hydraulic turbines	гомогенний структурний матеріал
hydrochemistry	гідравлічні турбіни
hydrochemistry of inland waters	гідрохімія

hydrogen sulphide	сірководень
hypolimnion	гіполімніон
igneous rocks	вулканічні породи
ignite	запалювати
image of a spectrum	структура спектра
in clinical usage	клінічне використання
indigenous	місцевий
induction	індуктивність
infiltration	інфільтрація
inhomogeneous equations	рівняння негомогенні
insulators	ізолятори
interconvert	взаємно перетворювати
internal combustion engine	двигун внутрішнього згоряння
internal elasticity	внутрішня пружність
invertible matrix	неособлива матриця
ionic and molecular fluxes	іонні та молекулярні потоки
ionic electroconductivity	іонна електропровідність
jet engine	реактивний двигун
kerosene	гас
large-scale properties	широкі властивості
Law of the Conservation and Transformation of Energy	закон збереження та перетворення енергії
leukocytes	полісахариди
load	навантаження
long spans	довгі прогони
low carbon steel	маловуглецева сталь
lurk deep	перебувати глибоко
lymphocytes	лімфоцити
marine or ocean hydrochemistry	морська чи океанічна гідрохімія
Massachusetts Institute of Technology	Массачусетський технічний інститут
Maxwell's equations	рівняння Максвелла
megawatt-hours	мегават-година
membrane separation of electrolyte solutions	мембранне відокремлення електролітичних розчинів
memory cells	клітини пам'яті
method of forcing	метод форсингу
molar concentration	молярна концентрація
molecular weight	молекулярна маса
monosaccharides	моносахариди
multiple integral	кратний інтеграл
multipurpose system	багатоцільова система
nitrogen	азот
nitrogen content 46 ppm	26 вміст азоту 46 проміле

noncarbonate hardness	некарбонатна жорсткість
nonequilibrium statistical operator	нерівноважний статистичний оператор
nuclear generator	ядерний генератор
obtain	одержувати
optima	оптимум
optimal range	оптимальний показник, ряд
organic compounds.	органічні сполуки
outer surface	зовнішня поверхня
own electromagnetic fields of particles	власні електромагнітні поля часток
pantograph	пантограф
parallelogram law	правило паралелограма
periodic law of elements	періодичний закон елементів
petrol	бензин
phosphorus	фосфор
photosynthesis	фотосинтез
pigment content	вміст пігменту
plot of soil	ділянка ґрунту
polysaccharides	полісахариди
power supply system	система електропостачання
precisely	точно
pressure difference	перепад тиску
price tag	цінник
prospect	розвідка
protozoa levels	шари найпростіших одноклітинних тваринних організмів
pump in	закачувати
pump out	викачувати
radiation	випромінювання
rainwater	дощова вода
remains	залишки
renewable energy	енергія, що відновлюється
repeated integral	повторний інтеграл
reproduction of sound	відтворення звуку
Richter scale	шкала Ріхтера
right-handedness	праворукість
rock	гірська порода
Rolle Theorem	теорема Ролла
rolled steel shapes	прокатні сталеві профілі
rotational motions of molecules	обертальний рух молекул
rust	іржа
salt spray	27 сольовий туман
saturation concentration	концентрація насичення

sedimentary rocks	осадові породи
semiconductor devices	напівпровідникові пристрої
sense of touch	відчуття дотику
set theoretic stance prevails	основні теоретичні положення превалюють
skeletal frame construction	скелетоподібна рамкова конструкція
slag	шлак
sleepers	шпали
sodium system	натрієва система
solubility	розчинність
solvable equation	розв'язуване рівняння
solvent molecule transport	переміщення молекул у розчині
specific agent	відповідний фактор
Specific immunity	спеціальний імунітет
spinal cord	спинний мозок
steam engine	паровий двигун
steam pipes	парові труби
steam ship	пароплав
steel frame structure	сталева рамкова конструкція
steel rods	сталеві стрижні
steel trusses	сталеві ферми
strength in compression	міцність у стані стискання
strength in tension	міцність у стані розтягнення
structural steel	структурна сталь
Subdivide	підрозділяти
subsurface lines	поверхневі лінії
sulphuric acid	сірчана кислота
summation	підбивання підсумків
summer stratification	літня стратифікація
surface desiccation	висихання поверхневих шарів
susceptible	чутливий
symmetrical about all axes	симетричний відносно усіх вісей
system “initial electrolyte solution– membrane–filtrate”	система «первісний розчин- електроліт – мембрана - фільтрат»
system of generalized transport equations	система загальних рівнянь перенесення
tapping geothermal resource	розробка геотермального ресурсу
taste sensations	смакові відчуття
tensile strength	межа міцності на розтяг
tension member	розтягнутий елемент

terminations	кінцеві пункти
the aforesaid law	вищезгаданий закон
the charge adsorbed	поглинений заряд
thermodynamic parameters	термодинамічні параметри
third rail, contact rail	контактна колія
thrombocytes	тромбоцити
through membrane structures	через мембранні структури
to ascend the structure	зводити конструкцію
to be anoxic	бути безкисневим
to consume	споживати
to designate multiples and fractions of ten	позначення часток десяти та кратних чисел
to diminish	зменшувати
to dispose of nuclear waste	розміщення залишків ядерної промисловості
to dissolve	розчиняти
to evaporate	випаровувати
to renew	відновлювати
to replenish	поповнювати
to undergo the action of a high pressure	обійти вплив високого тиску
translational motions of ions and molecules	поступальні рухи іонів та молекул
triggered	запущений
trophogenic zone	тропогенна зона
tropholythic zone	трополітична зона
underground carrying capacity	пропускна можливість метро
underground railway	підземна залізниця
underpasses	підземні пішохідні переходи
various trials	різні випробування
vascular resistance	опір судин
vat	цистерна
ventilation sanitary engineering	вентиляція та санітарно-технічне обладнання
viscous model	в'язка модель
viscous processes	процеси згущення
visual fields	зоріві поля
wheel with blades fixed to it	колесо з лопатями, закріпленими на ньому
wind-powered engine	вітровий двигун
wooden blades	лопаті з дерева
working strength	розрахункова міцність
working strength	розрахункова потужність
wrought iron	коване залізо
hypervitaminosis	гіпервітаміноз

ДОДАТОК 3

ЗРАЗКИ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БИЛЕТІВ ТА ВІДПОВІДЕЙ ДО НИХ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НТУ «Дніпровська політехніка»

КОМПЛЕКСНЕ КВАЛІФІКАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № 1

Напрямок підготовки 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Спеціальність – 035 Філологія

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Наука про вивчення структури лексичного значення слова називається а) семасіологія б) ономасіологія в) словотвір г) акцентологія
2. Стилiстичне забарвлення слiв, якi вiдносяться до професiоналiзмiв, є а) позитивне б) змiшане в) негативне г) нейтральне
3. Часткова звукова подiбнiсть рiзних слiв є а) паронiмiєю б) оказiональнiстю в) омонiмiєю г) ономасеологiєю
4. Слова, якi вийшли з вжитку на синхронiчному етапi розвитку мови, є а) архаїзмами б) поетизмами в) iсторизмами г) канцеляризмами
5. The common property of all subgroups of the English language vocabulary literary layer is a) universal character b) lively spoken character c) markedly bookish character d) humorous character
6. Low skyscraper is an example of a) irony b) oxymoron c) antonomasia d) epithet
7. Arrangement of words, phrases, or clauses in an order of ascending power is defined as a) climax b) chiasmus c) aposiopesis d) hyperbole
8. Ding-dong is an example of a) direct onomatopoeia b) indirect onomatopoeia c) alliteration d) assonance

<p>9. The noun as a part of speech serves to express:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) verbiality b) substantivity c) modality d) state
<p>10. Common features / phenomena in languages under contrastive analysis are known as:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) allomorphic b) recessive c) isomorphic d) absolute universals
<p>11. According to the existing interrelations between their immediate components all word-groups in the contrasted languages (English and Ukrainian) split into the following types:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) subordinate b) masculine c) feminine d) neuter
<p>12. There is no the following structurally common type of sentences distinguished in English and Ukrainian:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) derivative b) simple c) extended c) complex
<p>13. Інтерпретація оцінюється як:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) будь-який переклад оригіналу, б) особисте тлумачення оригіналу перекладачем, в) об'єктивне сприйняття оригіналу перекладачем, г) коментар перекладача до свого перекладу.
<p>14. Послідовний переклад – це:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) переклад "з листа", б) переклад по синтагмам (реченням), в) переключення з однієї мови на іншу, г) переклад з записами.
<p>15. Метод генералізації - це:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) заміна слова вихідної мови з більш широким значенням на слово з більш вузьким значенням, б) заміна слова вихідної мови з більш вузьким значенням на слово з більш широким значенням, в) розширення тексту оригіналу, г) скорочення тексту оригіналу.
<p>16. Рецептор (інформації)- це:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) джерело інформації, б) учасник комунікації, в) обладнання для передачі інформації, г) отримувач повідомлення.
<p>17. Словник, у якому зібрані слова з протилежним значенням</p> <ul style="list-style-type: none"> а) словник іншомовних слів; б) словник неологізмів; в) словник омонімів; г) словник антонімів
<p>18. Об'єктивний дієприкметниковий зворот перекладається</p> <ul style="list-style-type: none"> а) модальним дієсловом; б) дієприкметниковим зворотом;

<p>в) інфінітивним зворотом; г) додатковим підрядним реченням зі сполучниками „як”, „що”</p>
<p>19. Транслітерація – це</p> <p>а) дослівна заміна словосполучень на відповідній мові; б) прийом, при якому національна культурна специфіка не враховується; в) передача значення слова за допомогою розгорнутого словосполучення; г) запозичення іношомовного слова</p>
<p>20. Інтерпретація оцінюється як</p> <p>а) будь-який переклад оригіналу; б) особисте тлумачення оригіналу перекладачем; в) об'єктивне сприйняття оригіналу перекладачем; г) коментар перекладача до свого перекладу</p>

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

<p>1. Визначте, якою мовною одиницею є фрагменти підкреслені в текстах, надайте її дефініцію і наведіть власні приклади</p> <p>A. <u>For</u> many people, notions of Englishness are very much bound up <u>with</u> images of an unspoilt countryside <u>and</u> its gently undulating landscape of farms, cottages and hedgerows, itself a very nostalgic form of national identity redolent of an England left behind many decades ago.'</p> <p>Б. <u>Для</u> учасників програми "Інтершкола" обрано оптимальні форми навчання: теоретичні заняття, майстер-класи, семінари, консультаційні модулі <u>та</u> практичні заняття <u>на</u> виробничій базі медіагрупи "Інтер".</p>		
<p>2. Визначте, до якого класу за походженням відноситься підкреслене слово в англійському реченні, надайте його дефініцію і наведіть власні приклади</p> <p style="text-align: center;">It was a real <u>cul-de-sac</u>. Щеодавно відчинила <u>window</u>, ну и холоднеча була у кімнаті.</p>		
<p>3. Match functional styles and substyles.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>a) emotional prose b) advertisements c) the essay d) military documents e) election speech</p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>1. publicist style. 2. belles-lettres style 3. newspaper style 4. style of official documents 5. oratory style</p> </td> </tr> </table>	<p>a) emotional prose b) advertisements c) the essay d) military documents e) election speech</p>	<p>1. publicist style. 2. belles-lettres style 3. newspaper style 4. style of official documents 5. oratory style</p>
<p>a) emotional prose b) advertisements c) the essay d) military documents e) election speech</p>	<p>1. publicist style. 2. belles-lettres style 3. newspaper style 4. style of official documents 5. oratory style</p>	
<p>4. Suggest the corresponding Ukrainian equivalent to the functionals from the nomenclatures given below, define the part of speech and give your own example of any other functionals in English:</p> <p>Adverbs, numerals, adjectives, interjections, pronouns, verbs, nouns</p>		
<p>5. Suggest the corresponding Ukrainian equivalent to the italicized English word given below. Give the definition of this translation device and your own example of it.</p> <p>replacement, transposition, <i>omission</i>, addition</p>		

б. Визначте спосіб утворення терміну, надайте його дефініцію і наведіть власний приклад терміну утвореного цим способом:

versus

Голова методичної комісії зі спеціальності
035 Філологія

Т.Ю.Введенська

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НТУ «Дніпровська політехніка»

КОМПЛЕКСНЕ КВАЛІФІКАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № 1

Напрямок підготовки 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Спеціальність – 035 Філологія

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Наука про вивчення структури лексичного значення слова називається а) семасіологія б) ономасіологія в) словотвір г) акцентологія
2. Стилiстичне забарвлення слiв, якi вiдносяться до професiоналiзмiв, є а) позитивне б) змiшане в) негативне г) <u>нейтральне</u>
3. Часткова звукова подiбнiсть рiзних слiв є а) <u>паронiмiєю</u> б) <u>оказiональнiстю</u> в) <u>омонiмiєю</u> г) <u>ономасеологiєю</u>
4. Слова, якi вийшли з вжитку на синхронiчному етапi розвитку мови, є а) <u>архаїзмами</u> б) <u>поетизмами</u> в) <u>історизмами</u> г) <u>канцеляризмами</u>
5. The common property of all subgroups of the English language vocabulary literary layer is а) universal character б) lively spoken character в) <u>markedly bookish character</u> г) humorous character
6. Low skyscraper is an example of а) irony б) <u>oxymoron</u> в) antonomasia г) epithet
7. Arrangement of words, phrases, or clauses in an order of ascending power is defined as а) <u>climax</u> б) chiasmus в) aposiopesis г) hyperbole
8. Ding-dong is an example of а) <u>direct onomatopoeia</u> б) indirect onomatopoeia в) alliteration г) assonance

<p>9. The noun as a part of speech serves to express:</p> <p>a) verbiality <u>b) substantivity</u> c) modality d) state</p>
<p>10. Common features / phenomena in languages under contrastive analysis are known as:</p> <p>a) allomorphic b) recessive <u>c) isomorphic</u> d) absolute universals</p>
<p>11. According to the existing interrelations between their immediate components all word-groups in the contrasted languages (English and Ukrainian) split into the following types:</p> <p>e) <u>subordinate</u> f) masculine g) feminine h) neuter</p>
<p>12. There is no the following structurally common type of sentences distinguished in English and Ukrainian:</p> <p>a) <u>derivative</u> b) simple c) extended c) complex</p>
<p>13. Інтерпретація оцінюється як:</p> <p>a) будь-який переклад оригіналу, <u>б) особисте тлумачення оригіналу перекладачем,</u> в) об'єктивне сприйняття оригіналу перекладачем, г) коментар перекладача до свого перекладу.</p>
<p>14. Послідовний переклад – це:</p> <p>a) переклад "з листа", б) переклад по синтагмам (реченням), в) переключення з однієї мови на іншу, <u>г) переклад з записами.</u></p>
<p>15. Метод генералізації - це:</p> <p>a) заміна слова вихідної мови з більш широким значенням на слово з більш вузьким значенням, <u>б) заміна слова вихідної мови з більш вузьким значенням на слово з більш широким значенням,</u> в) розширення тексту оригіналу, г) скорочення тексту оригіналу.</p>
<p>16. Рецептор (інформації)- це:</p> <p>a) джерело інформації, б) учасник комунікації, в) обладнання для передачі інформації, <u>г) отримувач повідомлення.</u></p>
<p>17. Словник, у якому зібрані слова з протилежним значенням</p> <p>a) словник іншомовних слів; б) словник неологізмів; в) словник омонімів; <u>г) словник антонімів</u></p>
<p>18. Об'єктивний дієприкметниковий зворот перекладається</p> <p>a) модальним дієсловом; б) дієприкметниковим зворотом; в) інфінітивним зворотом; <u>г) додатковим підрядним реченням зі сполучниками „як”, „що”</u></p>
<p>19. Транслітерація – це</p> <p>a) дослівна заміна словосполучень на відповідній мові; <u>б) прийом, при якому національна культурна специфіка не враховується;</u> в) передача значення слова за допомогою розгорнутого словосполучення; <u>г) запозичення іншомовного слова</u></p>
<p>20. Інтерпретація оцінюється як</p> <p>a) будь-який переклад оригіналу; <u>б) особисте тлумачення оригіналу перекладачем;</u> в) об'єктивне сприйняття оригіналу перекладачем; г) коментар перекладача до свого перекладу</p>

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Визначте, якою мовною одиницею є фрагменти підкреслені в текстах, надайте її дефініцію і наведіть власні приклади

A. For many people, notions of Englishness are very much bound up with images of an unspoilt countryside and its gently undulating landscape of farms, cottages and hedgerows, itself a very nostalgic form of national identity redolent of an England left behind many decades ago.'

Б. Для учасників програми "Інтершкола" обрано оптимальні форми навчання: теоретичні заняття, майстер-класи, семінари, консультаційні модулі та практичні заняття на виробничій базі медіагрупи "Інтер".

Рішення:

Підкреслені мовні одиниці є (службовими) словами, як в англійській так і в українській мові, оскільки вони мають зв'язок між граматичною формою та значенням і можуть виступати в мовленнєвому потоці, як окремі комунікативні одиниці.

Наприклад, англійська мовленнєва одиниця «Wow» є словом, оскільки означає як звукозапис гавкання пса, так і вираження захоплення чимось, тобто є окликом. В українській словом може бути і «б», яке позначає назву букви в українському алфавіті.

2. Визначте, до якого класу за походженням відноситься підкреслене слово в англійському реченні, надайте його дефініцію і наведіть власні приклади

It was a real cul-de-sac.

Нещодавно відчинила window, ну и холоднеча була у кімнаті.

Рішення:

Підкреслене слово є варваризмом, оскільки зберегло не тільки значення і граматичну форму, але й напис мовою оригіналу, тобто не адаптувалися к законам мови, до якої увійшло. За звичай джерелом можуть бути інші мови. Наприклад, в англійській мові варваризмом буде запозичення з латини «ab ovo», яке означає «спочатку», а в українській – запозичення з англійської «Sony», яке означає назву торговельної марки та компанії з виробництва побутової техніки

3. Match functional styles and substyles.

a) emotional prose	1. publicist style.
b) advertisements	2. belles-lettres style
c) the essay	3. newspaper style
d) military documents	4. style of official documents
e) election speech	5. oratory style

Рішення: a-2, b-3, c-1, d-4, e-5

4. Suggest the corresponding Ukrainian equivalent to the functionals from the nomenclatures given below, define the part of speech and give your own example of any other functionals in English:

Adverbs, numerals, adjectives, interjections, pronouns, verbs, nouns

Рішення:

The corresponding Ukrainian equivalent to the functionals given here is *вибуки*

Interjections are unchangeable words or phrases expressing emotional and volitional reaction of the speaker on some event. E.g. conjunctions are functionals as well.

5. Suggest the corresponding Ukrainian equivalent to the italicized English word given below. Give the definition of this translation device and your own example of it.

replacement, transposition, *omission*, addition

Рішення:

вилучення the translation device which presupposes reduction of the elements of the source text considered redundant from the viewpoint of the target language structural patterns and stylistics (*The explosion was terrible **while it lasted**; This is a very difficult problem **to tackle**; **null and void***)

6. Визначте спосіб утворення терміну, надайте його дефініцію і наведіть власний приклад терміну утвореного цим способом:

versus

Рішення:

Спосіб утворення терміну *versus*

пряме запозичення з грецької або латинської мов

це вживання влучних іншомовних слів і виразів (зокрема, латинських, французьких і німецьких) у їхніх первісних формах характерне для наукових, особливо гуманітарних і меншою мірою технічних текстів.

Наприклад, *a priori*

Голова методичної комісії зі спеціальності

035 Філологія

_____ Т.Ю.Введенська

ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

В умовах, коли можливості фізичного відвідування НТУ «ДП» здобувачами вищої освіти обмежені або відсутні, а традиційні інструменти атестації здобувачів освіти не можуть бути застосовані з причин непереборної сили (заходи карантинного порядку), атестаційний (кваліфікаційний) іспит, який складається з письмової та усної частин, планується та проводиться у режимі on-line з використанням програми MS Teams. З врахуванням можливих технічних перешкод або форс-мажорних обставин під час першої спроби, визначається також додаткова доба (друга спроба) для надання можливості здобувачам освіти скласти атестаційний екзамен з використанням дистанційних технологій навчання.

Письмова частина кваліфікаційного екзамену *Teams Forms Assignment*, яка складається з 20 теоретичних тестових завдань закритого типу (max20 балів) та 6 практичних тестових завдань відкритого типу (max30 балів), проводиться в Команді АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН 4 курс (09.00 - 11.30). Обраний правильний варіант відповіді на кожне теоретичне тестове завдання (А) білета оцінюється 1 балом, якщо вибір варіанта відповіді помилковий або обрано більш одного варіанта відповіді – 0 балів. Практичне завдання відкритого типу (Б) передбачає визначення студентом мовної одиниці (або явища) -1 бал, наведення відповідного пояснення щодо її (його) дефініції -2 бали, наведення відповідного власного прикладу -2 бали. Максимальна кількість балів за окреме завдання відкритого типу -5 балів. Письмові тестова (А) та практична (Б) частини екзамену оцінюються максимум 50 балами.

Усна частина кваліфікаційного екзамену (послідовний переклад речень науково-технічної тематики з англійської мови на українську або навпаки, з української мови на англійську) передбачає дистанційну комунікацію екзаменаторів/викладачів кафедри перекладу НТУ «ДП» та здобувачів освіти. Вона здійснюється з відеофіксацією екзаменаційних питань та відповідей студентів екзаменаторами одразу після письмової частини синхронно в часі через окремі канали комунікації MS Teams (з урахуванням загальної кількості студентів), які вбудовано до системи управління Команди АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН на платформі ліцензованого Office365. Сумарна оцінка за усну частину атестаційного іспиту визначається як середньозважений бал за результатами усного послідовного перекладу (макс. 50 балів).

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді комплексного оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу та реалізується шляхом визначення середньозваженого балу за результатами письмової роботи та усної відповіді.

Розробники: Т. Ю. Введенська, кандидат філологічних наук, професор
Л. В. Бердник, кандидат філологічних наук, доцент

Затверджено кафедрою перекладу
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»

Протокол № 1 від “31” серпня 2021 р.